

تولید ، تجارت و بازار زعفران

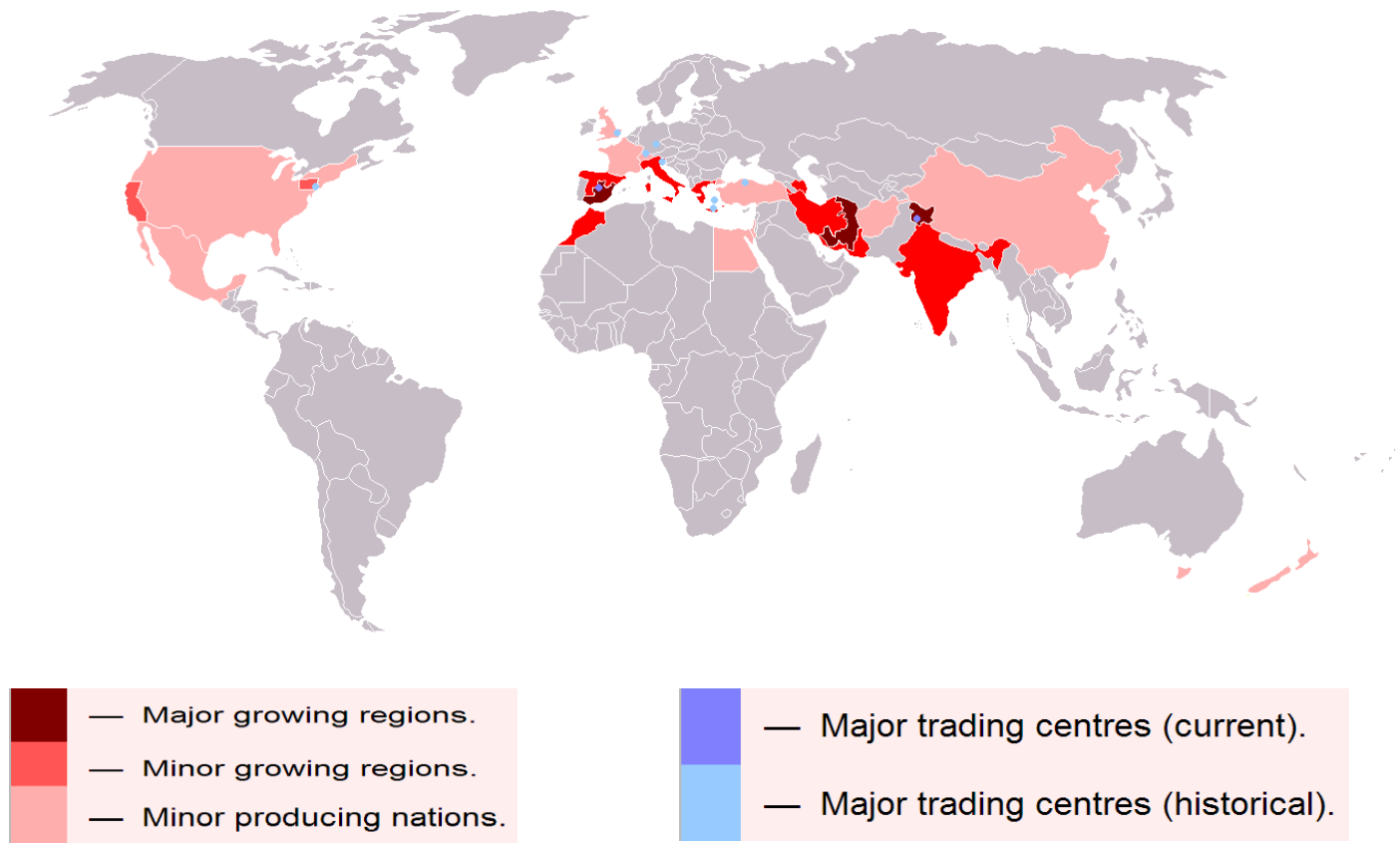
سید حسین محمدزاده

مدرس گروه اقتصاد کشاورزی

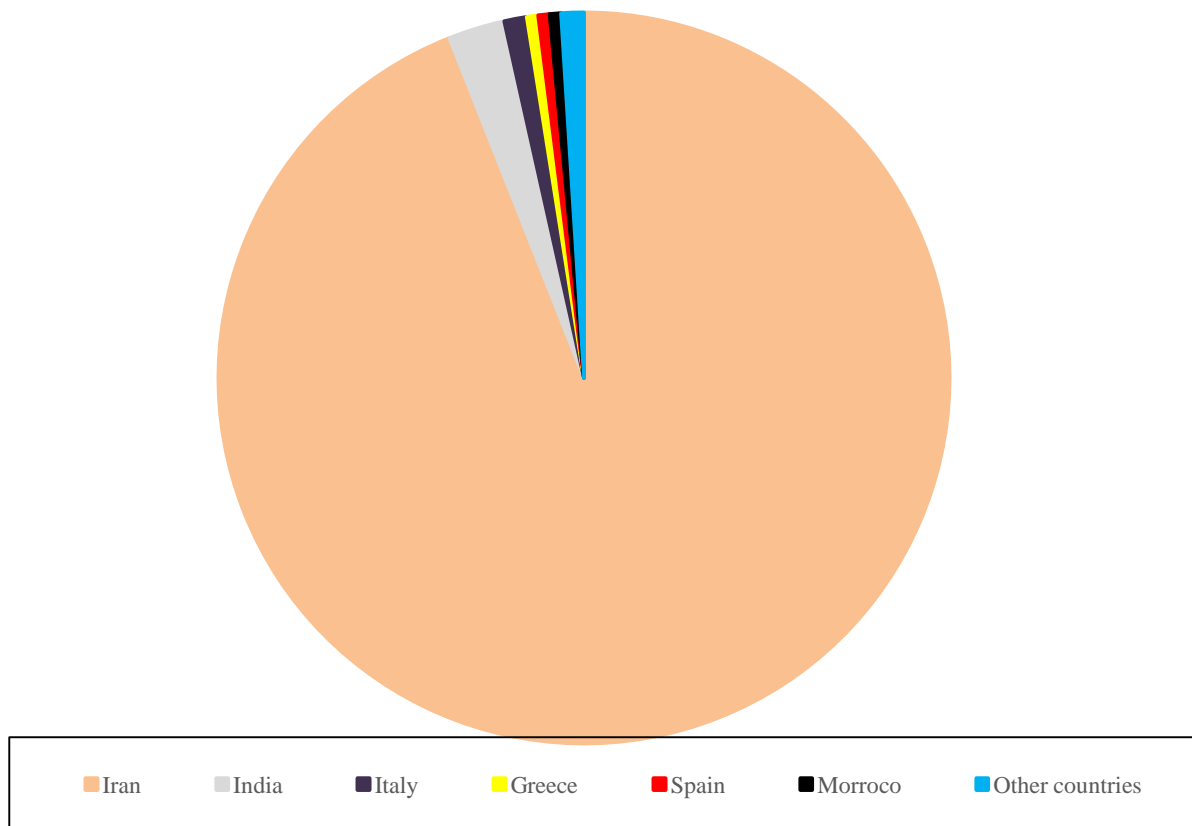
دانشگاه تربت حیدریه

وضعیت تولید زعفران در جهان

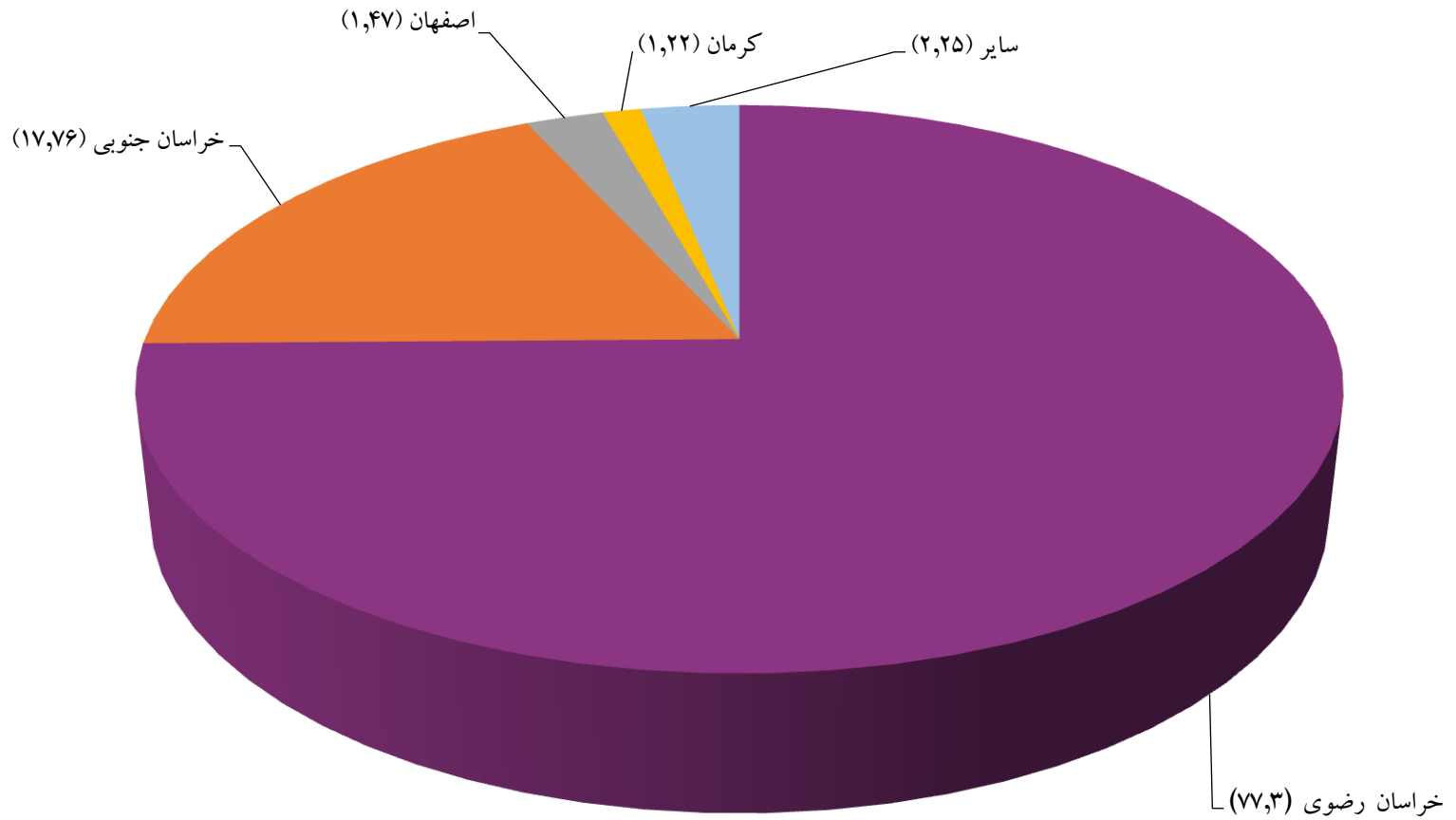
سطح زیر کشت زعفران در جهان بیش از ۱۰۰ هزار هکتار برآورد گردیده است. از این میزان سطح زیر کشت سالیانه ۳۴۰ تن زعفران تولید می شود. ۹۴ درصد تولید زعفران در ایران صورت می گیرد

هند، یونان، اسپانیا، مراکش و ایتالیا از جمله کشورهای فعال در تولید زعفران به حساب می آیند.. این کشورها مجموعه ۵ درصد تولید جهانی زعفران جهان را به خود اختصاص می دهند.

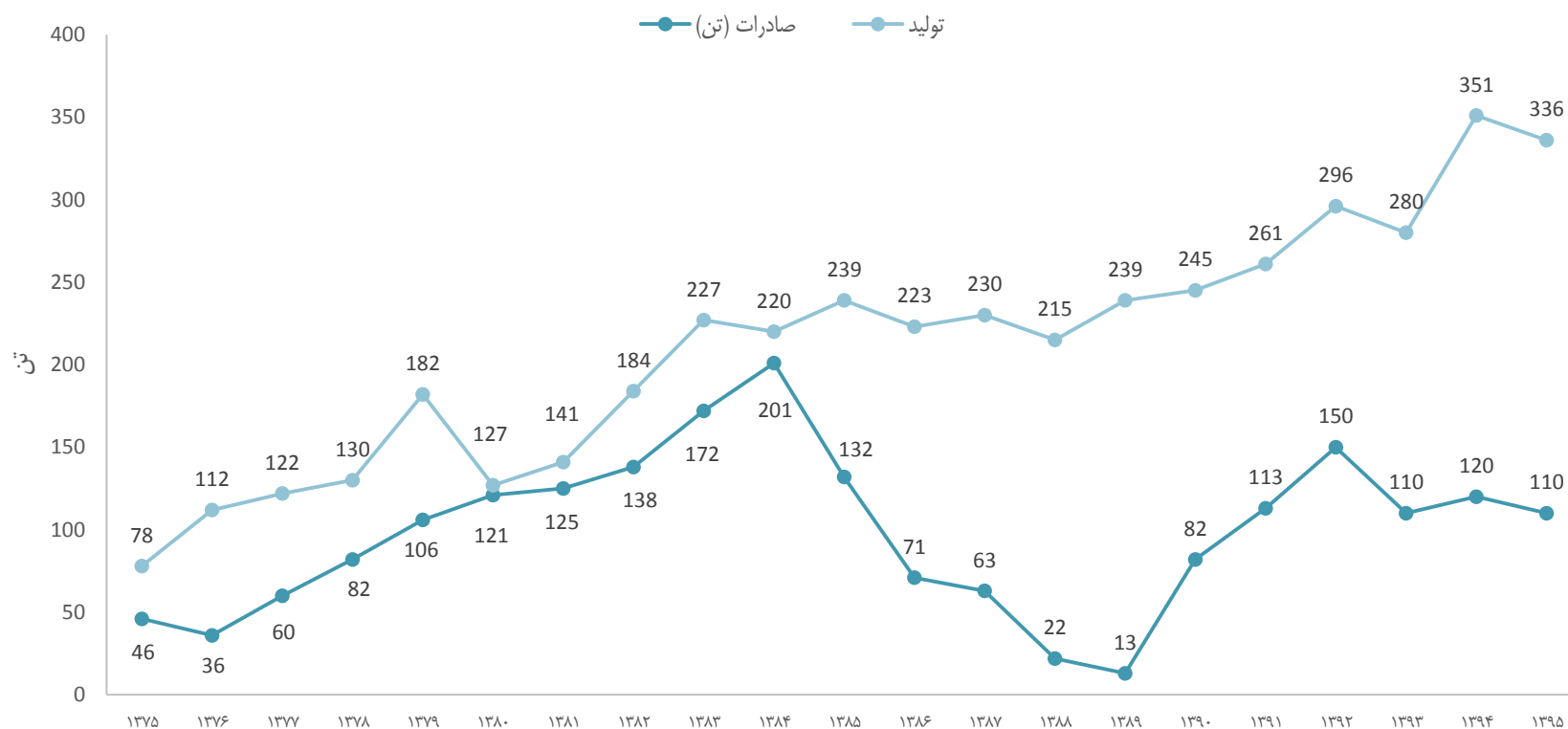
سهم از تولید زعفران در ایران

وضعیت تولید زعفران در در خراسان

شهرستان ها	سطح زیر کشت (هکتار)	تولید (تن)
زاوه	۱۱۰۰۰	۴۴
تربت حیدریه	۷۵۰۰	۳۶
کاشمر	۶۵۰۰	۲۳,۵
رشتخوار	۵۵۰۰	۲۰
قائنات	۴۳۶۶	۲۱
گناباد	۳۶۰۰	۱۰

مقایسه روند تولید و صادرات زعفران ایران

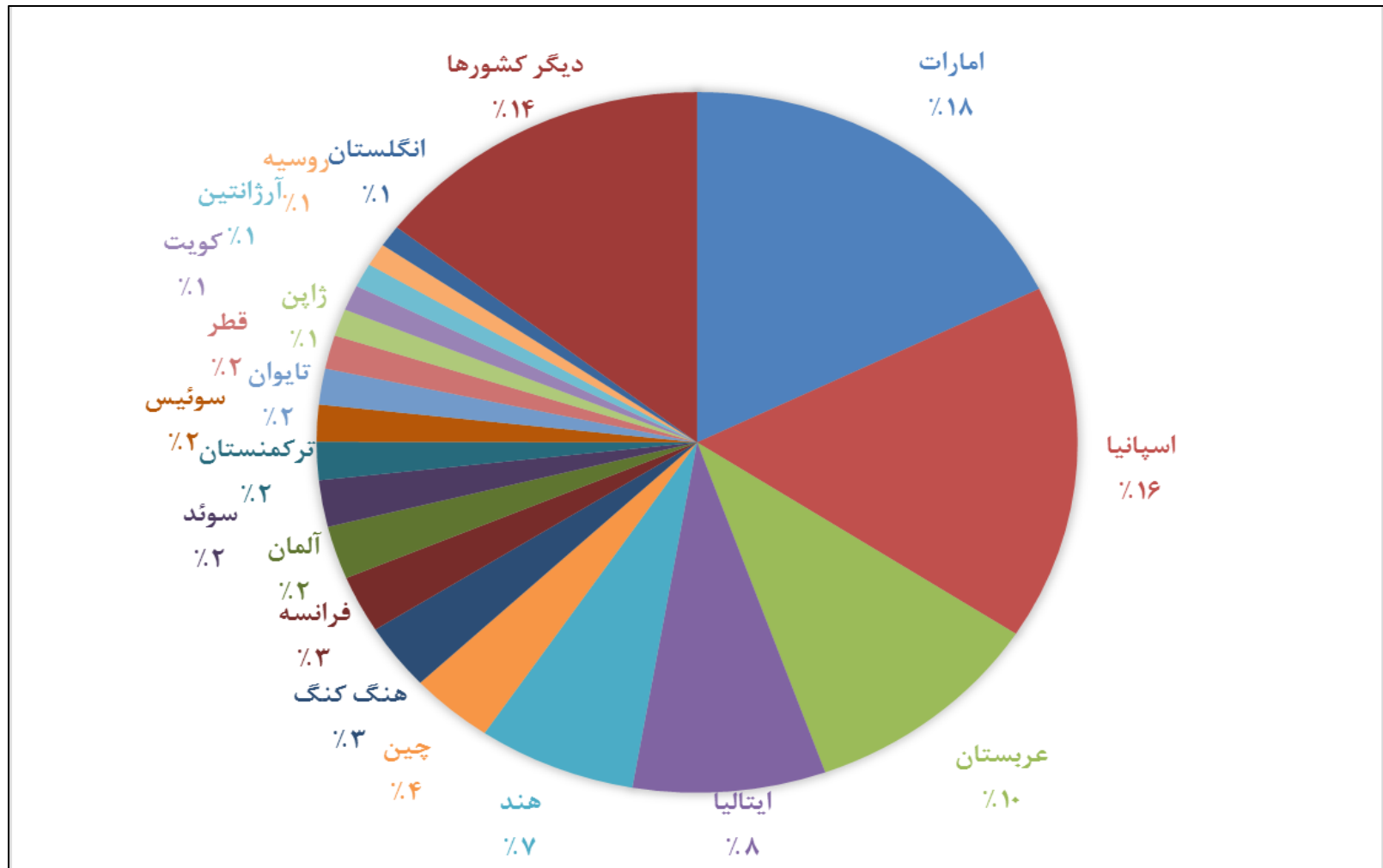

وضعیت تجارت زعفران در دنیا

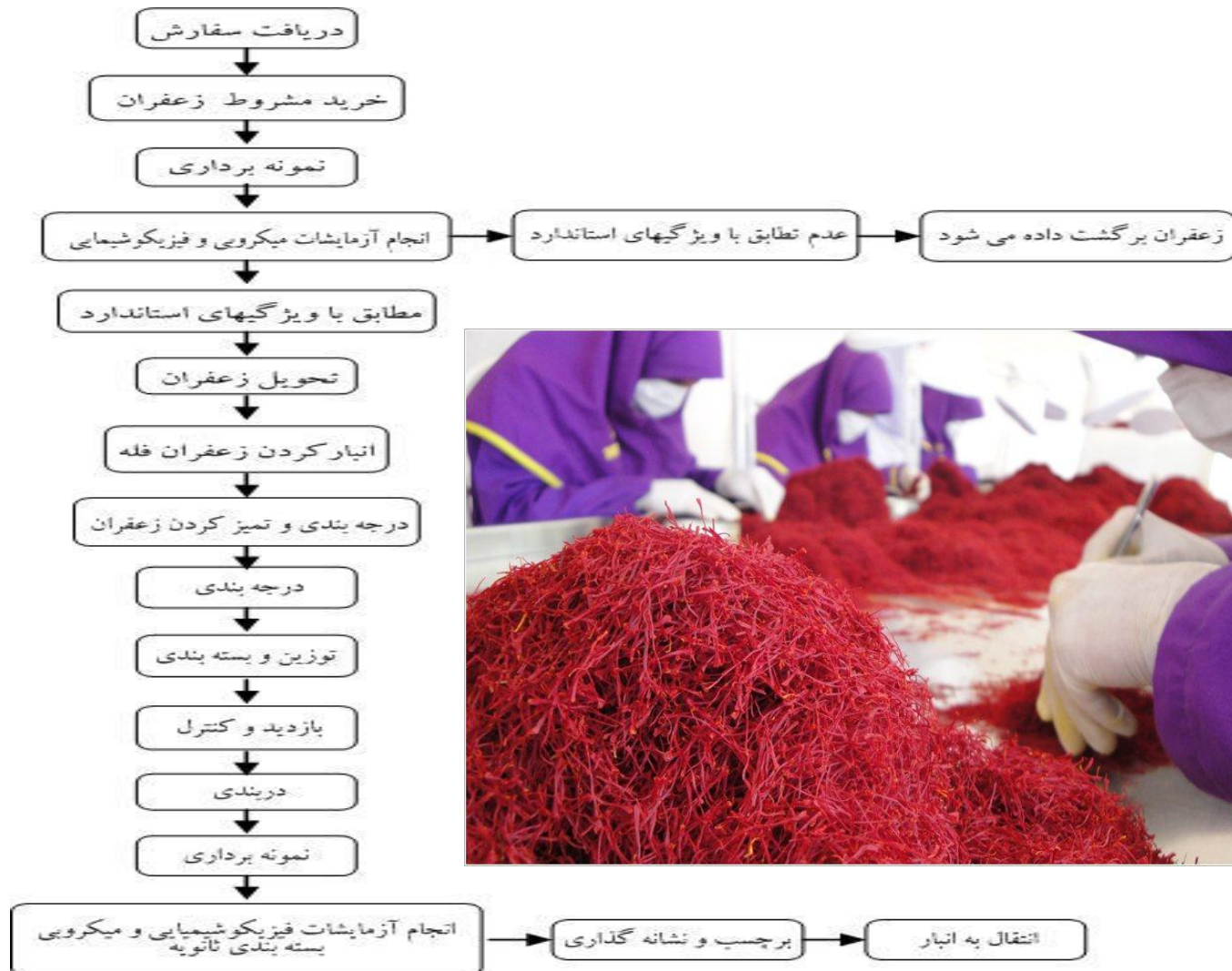
عمده هدف های صادراتی زعفران ایران در طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۹۵

ردیف	نام کشور	وزن(تن)	ارزش دلاری(میلیون دلار)
۱	امارات	۵۸۰	۵۰۰
۲	اسپانیا	۴۶۰	۴۵۰
۳	ایتالیا	۶۰	۶۳
۴	عربستان	۵۹	۵۱
۵	فرانسه	۴۶	۳۰
۶	سوئیس	۲۷	۲۰
۷	هند	۲۶	۱۹
۸	سوئد	۲۵	۲۵
۹	تایوان	۱۹	۱۳
۱۰	چین	۱۷	۱۲
۱۱	آلمان	۱۵	۱۱

میانگین سهم صادرات زعفران ایران در ۲۰ سال گذشته

نمودار فرآوری و بسته بندی زعفران در محیط تولید

مصارف اصلی زعفران

✓ مصارف غذایی: بر اساس قانون سازمان نظارت بر مواد غذایی و دارویی آمریکا (FDA) زعفران به عنوان رنگ دهنده طبیعی مجاز می باشد و مقدار مصرف آن به عنوان عطر و طعم دهنده طبیعی محدودیتی ندارد.

✓ در تهیه مواد خوراکی مانند: سوسیس و مارگارین، کره و پنیر و صنایع لبنی، کیک و دسر و زله و نوشابه، شکلات و نوشیدنی ها، سوپ و برنج و مرغ استفاده می شود.

مصارف اصلی زعفران

✓ **مصارف درمانی:** زعفران به علت دارا بودن مواد تلخ موجب سهولت هضم غذا می شود. تحقیقات اخیر نشان می دهد که ترکیبات فعالی در زعفران وجود دارند که می توانند حالت توموری بافتها را کاهش دهند و خاصیت ضد سرطانی دارند. همچنین از زعفران در درمان دامنه وسیعی از اختلالات جسمی مانند زکام، نقح، سوء ها ضمه یرقان، هیپاتیت، اسپاسم و دیابت و ... و نیز به عنوان یک ماده اشتها آور، نشاط آور، محرک معده و ... استفاده کرد.

✓ زعفران همچنین ماده ای شادی بخش، آرام بخش، تقویت کننده حافظه، افزایش دهنده تمرکز، ضد تشنج، افسردگی، اسپاسم، آلزایمر و پارکینسون است که در درمان دردهای عصبی و کم خوابی نیز مفید است

مصارف اصلی زعفران

✓ مصارفی آرایشی - بهداشتی: در تهیه عط
،ادکلن و وسایل آرایشی مورد استفاده زنان
بسیار کاربرد دارد. کی از اثرهای خوب
زعفران در زیبایی پوست می باشد. زعفران
یکی از گیاهان پرخاصیت در جهان است که
به دلیل فواید بسیار زیادش زیبایی پوست
شما را دگرگون می کند. بسیاری از افراد برای
طراوت پوستشان از زعفران استفاده می کنند.

مصارف اصلی زعفران

✓ مصارف صنعتی : از زعفران در صنعت برای رنگ آمیزی ابریشم و نخ ... استفاده می شود. برخی ترکیبات شیمیایی آنالیز شده از گیاه زعفران شامل مواردی مانند کربوهیدرات، رنگدانه، تولید چربی و ... می شود.

مصارف اصلی زعفران

✓ مصارفی آرایشی - بهداشتی: در تهیه عط
،ادکلن و وسایل آرایشی مورد استفاده زنان
بسیار کاربرد دارد. کی از اثرهای خوب
زعفران در زیبایی پوست می باشد. زعفران
یکی از گیاهان پرخاصیت در جهان است که
به دلیل فواید بسیار زیادش زیبایی پوست
شما را دگرگون می کند. بسیاری از افراد برای
طراوت پوستشان از زعفران استفاده می کنند.

وضعیت بازار زعفران

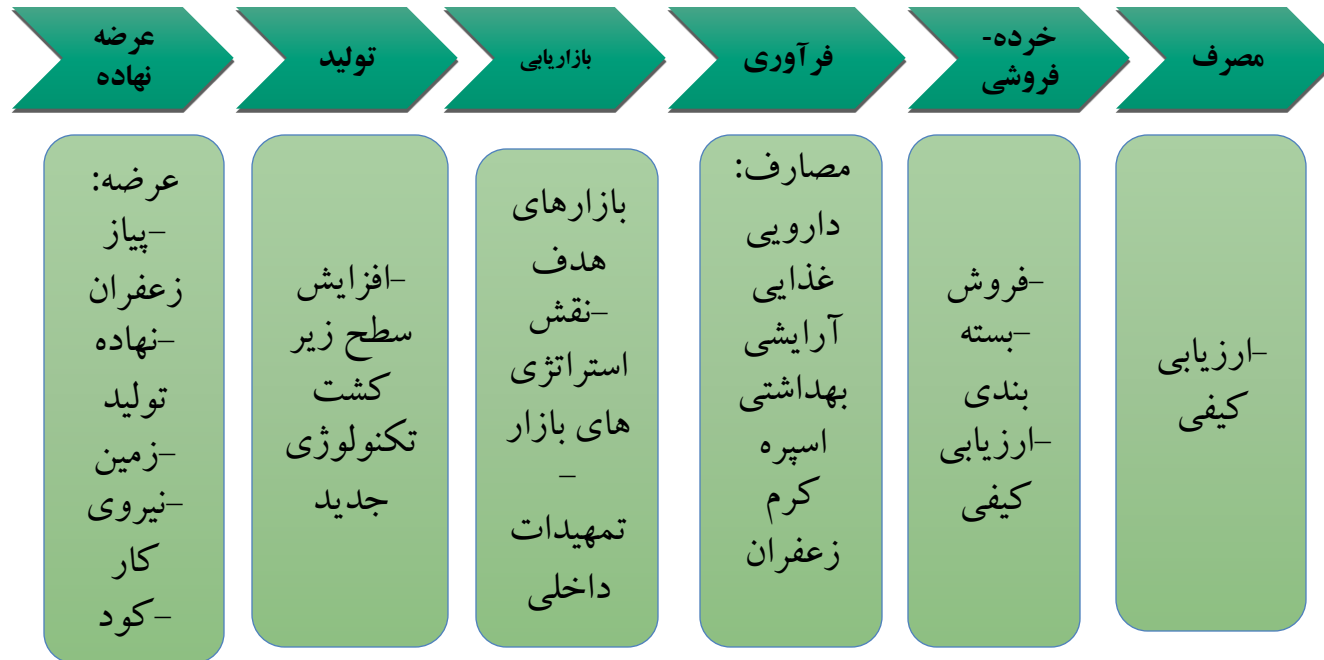
- **الف) بسته بندی:** امروزه روندهای بازار و همچنین عوامل متعدد دیگر نشان از یک اهمیت روبه رشد به بسته بندی به عنوان یک ابزار بازاریابی قدرتمند دارد. رشد و گسترش فروشگاه در اکثر کشورهای دنیا (و از جمله در کشور ایران) باعث شده که نقش بسته بندی به عنوان فروشنده خاموش بسیار پررنگ تر از قبل شود. صدور زعفران به صورت فله به این کشورها و بسته بندی مجدد زعفران تحت برند آنها نه تنها ارزش افزوده صادراتی این محصول را از آن خود می کنند بلکه باعث از دست رفتن بازار کشورهای هدف و ناشناخته ماندن برند و علامت تجاری ما میشود. امروز توجه به بسته بندی و درجه بندی محصول تولیدی چه در بازار داخل و چه در بازار خارج اهمیت بسیاری پیدا کرده است و اهمیتی هم سنگ تولید محصول دارد.

وضعیت بازار زعفران

- **ب) برند و نام تجاری:** فقدان فاکتورهای مهم در برندسازی و صدور زعفران باعث می‌شود که زعفران با کیفیت ایرانی از کشور خارج و بدون نام ایران در بازارهای جهانی به فروش برسد و عدم توجه به برندسازی در این محصول اساسی موجب عدم دسترسی تولید کنندگان ایرانی به بازارهای بین‌المللی خواهد شد لذا توجه به این فاکتور اساسی نیز در خلق ارزش افزوده مهم می‌باشد.

- **ج) تجارت الکترونیک:** تجارت الکترونیک عبارتست است از فرآیند خرید و فروش و حمل و نقل کالا، انتقال اطلاعات، بازاریابی و تبلیغات و ارتباط با دیگران از طریق شبکه‌های کامپیوتری (توربان و همکاران ۲۰۰۴). که در ایران به جز دو مورد اول بقیه موارد انجام می‌شود. به طور قطع بسته‌بندی مناسب و داشتن برند مناسب یکی از عوامل موفقیت محصول در سطح بازارهای جهانی محسوب می‌شود ولی نمی‌توان آنها را تنها عامل موفقیت دانست و در کنار آن باید به سایر عوامل نیز توجه داشت که از آن جمله می‌توان به تبلیغات و تجارت الکترونیک اشاره کرد.

مسیر و کانال های بازاریابی زعفران

راهکارها و راهبردهای منتخب پیشنهادی در مطالعات جهت توسعه بازار زعفران

تبلیغات و نقش آن در:

- شناسایی بیشتر محصول در عرصه‌های جهانی
- ارتقاء جایگاه کشورهای تولید کننده در تجارت جهانی زعفران
- تغییر سلیقه و ترجیحات مصرف کنندگان و همچنین، کاهش واکنش مشتریان نسبت به - افزایش قیمت

کنترل کیفیت و رعایت استانداردها و نقش بسزای آن در افزایش صادرات زعفران

توسعه شکل‌های بازاریابی

انتقال تکنولوژی فرآوری زعفران به کشور و بومی نمودن آن طی سال‌های آتی

ساماندهی ساختارهای متعدد غیردولتی در تولید، فرآوری، بازاریابی و صادرات زعفران

نقاط قوت و فرصت‌های بخش صنعت بازاری زعفران

نقاط قوت

- قابلیت ایجاد شرکت‌های مدیریت صادرات
- جذب سرمایه‌گذاری خارجی در فرآوری زعفران و فراهم‌سازی زمینه جذب سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی
- برخوردار از شبکه فعال بازاریابی و بازاریابی زعفران

فرصت‌ها

- کشت زعفران در زمین و آب شیرین برای افزایش عملکرد
- ایجاد مراکز بازاریابی در شرکت‌های زعفران
- شناسایی مکان‌های مناسب ایجاد صنایع تبدیلی